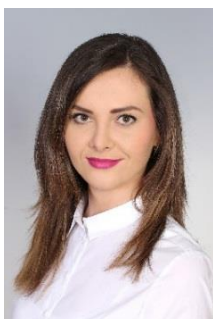

DAŇOVÉ A ÚČTOVNÉ SPRÁVY

I. ŠTVRŤROK | 2023

Ing. Bašová Martina
Asistent daňového poradcu
Oprávnenie SKDP č. A - 989/2017

OBSAH

str.

Príspevky na celoeurópsky osobný dôchodkový produkt	2
Príspevok na štátom podporované nájomné bývanie	2
Odpočít výdavkov (nákladov) na investície	3
Stravné ako daňový výdavok u živnostníka	4
Nárok na daňový bonus	4
Oslobodenie plnení poskytnutých držiteľom poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti	5
Solidárny príspevok	5
Minimálne zdravotné odvody	6
Znížená sadzba DPH od 1.4.2023	6
Nevymožiteľné pohľadávky od 1.1.2023	6
Vybrané zmeny v postupoch účtovania pre obce, vyššie územné celky a nimi zriadené rozpočtové a príspevkové organizácie	8

» Príspevky na celoeurópsky osobný dôchodkový produkt

Celoeurópsky osobný dôchodkový produkt je dobrovoľné sporenie jednotlivca na dôchodok prostredníctvom využitia dlhodobých sporiacich a investičných produktov iných ako doplnkové dôchodkové sporenie. V súčasnosti je atraktívnym produktom najmä z dôvodu jeho prenositeľnosti v rámci krajín Európskej únie a je vhodný predovšetkým pre mobilných pracovníkov alebo pre zahraničných pracovníkov z členských štátov EÚ pracujúcich na Slovensku.

Podľa § 11 ods. 8 zákona č. 595/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov (ďalej už iba „ZDP“) **nezdaniteľnou časťou základu dane** (ďalej už iba „NČZD“) **sú aj príspevky na celoeurópsky dôchodkový produkt** podľa osobitného predpisu (zákon č. 129/2022 Z.z. o celoeurópskom osobnom dôchodkovom produkte), **príspevky na celoeurópsky osobný dôchodkový produkt v zahraničí rovnakého alebo porovnateľného druhu**, príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie podľa zákona o DDS a príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie v zahraničí rovnakého alebo porovnateľného druhu.

Príspevky daňovníka na celoeurópsky osobný dôchodkový produkt a príspevky na dôchodkové sporenie podľa § 11 ods. 8 ZDP je možné odpočítať od základu dane vo výške, v akej boli v zdaňovacom období **preukázateľne zaplatené, v úhrne najviac do výšky 180 € za rok**. Pri výpočte úhrnu príspevkov na DDS, platených zamestnávateľom a zamestnancom, ktorí sú účastníkmi tohto sporenia, sa použije postup podľa § 4 ods. 3 ZDP.

Podľa § 11 ods. 10 ZDP na uplatnenie tejto NČZD musia byť súčasne splnené nasledovné podmienky:

- Príspevky na DDS podľa § 11 ods. 8 ZDP zaplatil daňovník na základe účastníckej zmluvy uzatvorenej po 31.12.2013, na základe zmeny účastníckej zmluvy, ktorej súčasťou je zrušenie dávkového plánu alebo zmluvy o celoeurópskom osobnom dôchodkovom produkte podľa osobitného predpisu (Čl. 4 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2019/1238 z 20. júna 2019 o celoeurópskom osobnom dôchodkovom produkte (PEPP) (Ú. v. EÚ L 198, 25.7.2019 v platnom znení)
- Daňovník nemá uzatvorenú inú účastnícku

zmluvu podľa zákona o DDS, ktorá nespĺňa podmienky uvedené v predchádzajúcom bode.

Z uvedeného vyplýva, že nárok na NČZD podľa § 11 ods. 8 ZDP, za predpokladu splnenia zákonných podmienok, si bude môcť uplatniť aj daňovník, ktorý je sporiteľom prostredníctvom celoeurópskeho osobného dôchodkového produktu. Pokiaľ bude mať daňovník uzatvorených viacero zmluvných vzťahov s poskytovateľmi DDS, resp. celoeurópskeho osobného dôchodkového produktu, príspevky daňovníka bude možné za splnenia zákonných podmienok, odpočítať od základu dane v preukázateľnej výške, **v úhrne najviac do výšky 180 € rok**, pričom túto NČZD bude možné uplatniť **prvýkrát za zdaňovacie obdobie roku 2023**.

» Príspevek na štátom podporované nájomné bývanie

Ustanovenie § 5 ods. 7 ZDP sa rozširuje o nové písmeno p), podľa ktorého **je oslobodená suma príspevku poskytnutého zamestnancovi zamestnávateľom na štátom podporované nájomné bývanie podľa § 152c Zákonníka práce**. Ak zamestnávateľ súčasne poskytol zamestnancovi nepeňažné plnenie podľa § 5 ods. 7 ZDP (t. j. nepeňažné plnenie poskytnuté zamestnancovi v pracovnom pomere za účelom zabezpečenia ubytovania zamestnanca v úhrnnej sume najviac 100€, resp. 350€ mesačne) alebo došlo k zámene zdaniteľnej mzdy zamestnanca s príspevkom podľa § 152c Zákonníka práce, suma príspevku podľa § 5 ods. 7 písm. p) sa nepovažuje za oslobodený príjem.

V súlade s § 152c Zákonníka práce môže zamestnávateľ poskytnúť zamestnancovi, ktorý je nájomcom bytu štátom podporovaného nájomného bývania na základe nájomnej zmluvy podľa osobitného predpisu, príspevkov na štátom podporované nájomné bývanie, **v sume najviac 4€ na meter štvorcový podlahovej plochy bytu, najviac však v sume 360€ za kalendárny mesiac**, ak je zamestnanec v pracovno-právnom vzťahu so zamestnávateľom k poslednému dňu kalendárneho mesiaca, za ktorý sa príspevek poskytuje. U zamestnanca, ktorý má dohodnutý pracovný pomer na kratší pracovný čas, sa suma príspevku na štátom podporované nájomné bývanie za kalendárny mesiac **zniži v pomere zodpovedajúcom kratšiemu pracovnému času**. U zamestnanca, s ktorým zamestnávateľ uzatvoril pracovný pomer v priebehu kalendárneho

mesiacu, sa suma príspevku na štátom podporované nájomné bývanie zníži v pomere zodpovedajúcom počtu kalendárnych dní od začatia pracovného pomeru k poslednému dňu kalendárneho mesiaca a počtu kalendárnych dní v danom mesiaci.

Ak má súčasne zamestnanec uzatvorený pracovný pomer s viacerými zamestnávateľmi, zamestnanec si môže za kalendárny mesiac požiadať o príspevok na štátom podporované nájomné bývanie len u jedného zamestnávateľa. Ak byt štátom podporovaného nájomného bývania užívajú viacerí zamestnanci, ktorí sú nájomcami príslušného bytu štátom podporovaného nájomného bývania, môže o príspevok na štátom podporované nájomné bývanie požiadať len jeden z nich.

» Odpočet výdavkov (nákladov) na investície

Zavádza sa nový, dočasný nástroj, ktorého účelom je podpora investícií s vyššou pridanou hodnotou, t.j. produktívnych investícií s previazaním na priemysel 4.0, a to formou **dodatočného odpočtu výdavkov (nákladov) na investície od základu dane zníženého o odpočet daňovej straty**. Pojem priemysel 4.0 označuje proces optimalizácie výrobných postupov s použitím najmodernejších poznatkov s cieľom zvýšiť produkciu (na účely ZDP § 30e ods. 5 ZDP).

Investíciou sa rozumie investícia do výrobného systému a logistického systému skladajúceho sa zo zariadení, strojov, prídavných zariadení, automatizačnej techniky a komunikačnej techniky, vrátane softvéru pre riadenie výrobného procesu a logistického procesu, spôsobilého v reálnom čase vymieňať, spracovávať a archivovať digitalizované údaje s cieľom poskytnúť informácie na identifikáciu a optimalizáciu výrobného procesu a logistického procesu, pričom ide o investíciu do:

- hmotného majetku uvedeného v prílohe č. 3, vrátane technického zhodnotenia vykonaného na tomto majetku v zdaňovacom období jeho zaradenia do užívania, nadobudnutého kúpou alebo vytvoreného vlastnou činnosťou, ktorý nebol pred jeho obstaraním odpisovaný,

- iného majetku podľa § 22 ods. 6 písm. e), ak ide o technické zhodnotenie hmotného majetku uvedeného v prílohe č. 3,

- softvéru obstaraného kúpou alebo vytvoreného vlastnou činnosťou, ktorý nebol pred jeho obstaraním odpisovaný, vrátane technického zhodnotenia vykonaného na tomto softvéri.

V prílohe č. 3 je 31 položiek z hmotného majetku z prílohy č. 1, medzi nimi napr.:	Zaradený v OS podľa prílohy č. 1
Počítače a periférne zariadenia	1
Komunikačné zariadenia	1
Meracie, testovacie a navigačné zariadenia	1
Optické a fotografické prístroje a zariadenia	1
Stroje pre poľnohospodárstvo a lesníctvo	1
Stroje pre textilný, odevný a kožiarsky priemysel	1
Stroje pre výrobu potravín, nápojov a spracovanie tabaku	1
Stroje na tvarovanie kovov a obrábanie	2
Batérie a akumulátory	2
Drôty a elektroinštalčné zariadenia	2
Stroje a prístroje na výrobu papiera a lepenky	2
Stroje na výrobu plastov a gumených výrobkov	2
Stroje pre metalurgiu	3
Turbíny	3
Plynové generátory, destilačné a filtračné prístroje	3
Parné kotly okrem kotlov na centrálny ohrev vody	4

Odpočet nemožno uplatniť na výdavky, na ktoré bola poskytnutá úplná alebo čiastočná podpora z verejných financií. Odpočet nemôže využiť:

- **novovzniknutý daňovník** - PO, ktorá na území Slovenskej republiky získala povolenie na podnikanie alebo oprávnenie na podnikanie počas

3 zdaňovacích období zahrnovaných do výpočtu priemernej hodnoty investícií podľa ods. 4,

•daňovník na **majetok** podľa ods. 5, ktorého daňový odpis **zahrňuje úplne alebo čiastočne do odpočtu nákladov na výskum a vývoj** podľa § 30c,

•daňovník na **majetok** podľa ods. 5, **na ktorý bola poskytnutá úplná alebo čiastočná podpora z verejných financií**, okrem návratných foriem pomoci podľa osobitného predpisu.

» Stravné ako daňový výdavok u živnostníka

Podľa § 19 ods. 2 písm. p) ZDP je daňovým výdavkom stravné, okrem výdavku na stravu, ktorá bola poskytnutá ako nepeňažné plnenie držiteľom [§ 9 ods. 2 písm. y)] poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti, **daňovníka s príjmami podľa § 6 ods. 1 a 2 za každý odpracovaný deň v kalendárnom roku vo výške 55% sumy ustanovenej** na kalendárny deň pre časové pásmo 5 až 12 hodín podľa zákona č. 283/2002 Z.z. o cestovných náhradách, ak daňovníkovi súčasne nevzniká nárok na príspevok na stravovanie Zákonníka práce v súvislosti s výkonom závislej činnosti alebo daňovník neuplatňuje výdavky (náklady) na stravovanie podľa písmena e).

Počas roka 2022 prišlo niekoľkokrát k novele zákona o cestovných náhradách, tak počas roka 2022 platia rozdielne sumy stravného a preto si môžu podnikatelia za obdobie od 1.1. – 30.4.2022 zaúčtovať do daňových výdavkov sumu 2,81 €, od 1.5. – 31.8.2022 sumu 3,52 € a od 1.9. – 31.12.2022 sumu 3,52 € za každý deň vykonávania podnikateľskej činnosti. Na základe uvedeného si môžu podnikatelia **za rok 2022 zahrnúť do daňových výdavkov celkovú sumu 802,86 € pri počte pracovných dní 250.**

Výhodou je, že živnostník si **môže uplatniť stravné za každý odpracovaný deň bez preukazovania nákupu stravných lístkov či stravy.** V prípade, že vie živnostník preukázať, že pracoval aj počas víkendů či sviatku, môže si uplatniť stravné aj počas týchto odpracovaných dní.

Podnikateľ môže uplatniť vyššie uvedené stravné do daňových výdavkov len v prípade, že:

•vedie daňovú evidenciu, t.j. neuplatňuje paušálne výdavky,

•nemá nárok na stravné zo zamestnaneckého pomeru,

•za daný deň neuplatňuje cestovné náhrady v súvislosti s pracovnou cestou.

» Nárok na daňový bonus

Od 1.1.2023 prišlo k úprave § 33 ods. 8 ZDP týkajúceho sa uplatnenia daňového bonusu v prípade, ak podmienky spĺňa viac daňovníkov a daňovník uplatňujúci si nárok na daňový bonus nemá základ dane (čiastkový základ dane) podľa § 5 alebo § 6 ods. 1 a 2 ZDP. V tomto prípade je **umožnené spočítavanie základov dane (čiastkových základov dane) z príjmov podľa § 5 a § 6 ods. 1 a 2 obidvoch oprávnených osôb pre čo najväčšie možné uplatnenie daňového bonusu**, pričom obidve tieto osoby musia spĺňať aj ďalšie podmienky pre možnosť uplatnenia nároku na daňový bonus. Uvedené sčítanie môže vykonať tá oprávnená osoba, ktorá si uplatňuje daňový bonus v priebehu roka, pričom toto vykoná len prostredníctvom daňového priznania prvýkrát podaného za zdaňovacie obdobie roka 2023.

Daňový bonus podľa § 33 ods. 1 až 8, 10 a 11 si **môže uplatniť aj daňovník s obmedzenou daňovou povinnosťou**, ak úhrn jeho zdaniteľných príjmov zo zdrojov na území Slovenskej republiky (§ 16 ZDP) v príslušnom zdaňovacom období tvorí najmenej 90 % zo všetkých príjmov tohto daňovníka, ktoré mu plynú zo zdrojov na území Slovenskej republiky a zo zdrojov v zahraničí. Ak by tento daňovník chcel využiť aj možnosť uvedenú v § 33 ods. 8, t. j. v daňovom priznaní si pripočítať aj čiastkový základ dane z príjmov zo závislej činnosti alebo z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti pre účely určenia vyššej sumy daňového bonusu, musí aj druhá oprávnená osoba, ktorá je daňovníkom s obmedzenou daňovou povinnosťou a s daňovníkom vyživuje dieťa (deti) v domácnosti dosahovať v príslušnom zdaňovacom období úhrn zdaniteľných príjmov zo zdrojov na území SR (§16) o výške najmenej 90 % zo všetkých jej príjmov,

ktoré jej plynú zo zdrojov na území Slovenskej republiky a zo zdrojov v zahraničí.

Ďalej v zmysle § 33 ods. 1 ZDP od 1.5.2023, daňovník, ktorý v zdaňovacom období dosiahol zdaniteľné príjmy podľa § 5 alebo 6 ods. 1 a 2, si môže uplatniť daňový bonus na každé vyživované dieťa žijúce v domácnosti s daňovníkom, pričom prechodný pobyt dieťaťa mimo domácnosti nemá vplyv na uplatnenie tohto daňového bonusu. Ak § 52zpz ods. 3 až 5 neustanovuje inak, suma daňového bonusu, o ktorú sa znižuje daň, je:

1. 50 eur mesačne, ak vyživované dieťa dovŕšilo 15 rokov veku, alebo
2. **100 eur mesačne, ak vyživované dieťa nedovŕšilo 15 rokov veku, a to poslednýkrát za kalendárny mesiac, v ktorom dieťa dovŕši 15 rokov veku.**

V súlade s prechodným ustanovením § 52zpa ZDP účinným od 1.5.2023, **pri uplatnení daňového bonusu na vyživované dieťa podľa § 52zpz ods. 4 písm. b) sa od 1.5.2023 neprihliada na poskytnutie dotácie na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa podľa § 4 ods. 3 písm. c) zákona č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „dotácia na stravu“).**

» **Oslobodenie plnení poskytnutých držiteľom poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti**

V zmysle § 9 ods. 2 písm. y) **je od dane oslobodené aj nepeňažné plnenie poskytnuté držiteľom vo forme hodnoty poskytnutej poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti na odbornom podujatí určenom výhradne na vzdelávací účel a nepeňažné plnenie poskytnuté držiteľom vo forme účasti poskytovateľa zdravotnej starostlivosti na sústavnom vzdelávaní (podľa § 42 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve) za účasť na sústavnom vzdelávaní sa považuje aj hodnota ubytovania a dopravy poskytnutá v súvislosti s týmto vzdelávaním.**

Z vyššie uvedeného vyplýva, že od 1.1.2023 je i naďalej od dane oslobodené nepeňažné plnenie poskytnuté držiteľom vo forme hodnoty stravy poskytnutej poskytovateľovi zdravotnej

starostlivosti na odbornom podujatí určenom výhradne na vzdelávací účel a nepeňažné plnenie poskytnuté držiteľom vo forme účasti poskytovateľa zdravotnej starostlivosti na sústavnom vzdelávaní, súčasťou ktorého bude aj **hodnota ubytovania a dopravy** poskytnutá v súvislosti s týmto vzdelávaním, ktorá bude u prijímateľa **oslobodeným nepeňažným plnením.**

Upozorňujeme však na skutočnosť, že aj naďalej pre držiteľa nie sú takto uhrádzané výdavky daňovými výdavkami a to ani na poskytnutú stravu, ani na účastnícke poplatky a ani na zabezpečené ubytovanie alebo dopravu, nakoľko takto poskytnuté plnenia nespĺňajú pre držiteľa charakter náhrad určených zákonom o cestovných náhradách a ani základnú definíciu výdavku uvedeného v § 2 písm. i) ZDP, t.j. neslúžia na zabezpečenie zdaniteľných príjmov držiteľa, ktorý ich zabezpečuje.

» **Solidárny príspevok**

Firmy, ktoré vytvárajú aspoň 75% svojho obratu z hospodárskej činnosti v odvetví ropy, zemného plynu, uhlia a rafinérií, zaplatia solidárny príspevok z vyšších ziskov. Sadzba solidárneho príspevku je vo výške 55%. Pri výpočte základu pre výpočet príspevku sa vychádza zo základu dane z príjmov zníženého o odpočet daňovej straty a po uplatnení nárokov na zníženie základu dane z príjmov za každé zdaňovacie obdobie dane z príjmov) prispievateľa **so začiatkom v kalendárnom roku 2022.** Ak je zdaňovacie obdobie podľa odseku 1 kratšie ako 12 mesiacov, pomerne sa upraví aj priemer základov dane z príjmov podľa osobitného predpisu. Ak je niektoré z období, z ktorých sa počíta priemer na účely výpočtu základu pre výpočet príspevku, kratšie ako 12 mesiacov, prispievateľ pri výpočte základu pre výpočet príspevku dopočíta základ dane z príjmov za toto kratšie obdobie na 12 mesiacov.

Prispievateľ je povinný doručiť daňovému úradu do uplynutia lehoty na podanie daňového priznania k dani z príjmov oznámenie, v ktorom uvedie identifikačné údaje o prispievateľovi, zdaňovacie obdobie na účely platenia príspevku, základ pre výpočet príspevku a výšku príspevku. Oznámenie sa predkladá na tlačive, ktorého vzor je určený FRSR. Príspevok je splatný v lehote na podanie daňového priznania k dani z príjmov za príslušné zdaňovacie obdobie, pričom je možné príspevok zaplatiť aj v 4 rovnomerných splátkach, ktoré sú splatné do konca každého štvrtroka.

Ak má prispievateľ predĺženú lehotu na podanie daňového priznania k dani z príjmov, splatnosť splátok, ktoré pripadajú na štvrtroky od začiatku príspevkového obdobia do uplynutia predĺženej lehoty na podanie daňového priznania k dani z príjmov, sa posúva na koniec tejto predĺženej lehoty.

» Minimálne zdravotné odvody

Od 1.1.2023 prišlo k stanoveniu minimálnej výšky zdravotných odvodov, ktorá sa dotkla nízkopríjmových zamestnancov ako i konateľov spoločnosti, ktorí majú uzatvorenú mandátnu zmluvu alebo zmluvu o výkone činnosti konateľa s nízkou odmenou. Podľa novely zákona poistné zamestnanca predstavuje súčet poistného zamestnanca a zamestnávateľa zo sumy 12-násobku životného minima platného k prvému dňu v danom kalendárnom roku.

Suma mesačného životného minima k 1.1.2023 je vo výške 234,42€. Odvod zamestnanca predstavuje $234,42\text{€} \times 4\% = 9,3768$, t.j. po zaokrúhlení 9,37€. Odvod zamestnávateľa predstavuje $234,42 \times 10\% = 23,442$, t.j. po zaokrúhlení 23,44€. **Minimálny preddavok je súčet týchto preddavkov, čiže 9,37€ + 23,44€ = 32,81€.** Ak by bol skutočný súčet preddavku zamestnanca a zamestnávateľa za tohto zamestnanca nižší ako 32,81€, preddavok zamestnanca sa navýši o sumu rozdielu, to znamená, že odvodové zaťaženie zamestnávateľa sa nemení.

» Znížená sadzba DPH od 1.4.2023

V období od 1.1.2023 do 31.3.2023 sa uplatňuje znížená sadzba DPH z 20% na 10% na plnenia poskytované v súvislosti so športom, pri ktorých sa predpokladá vysoká energetická náročnosť na strane vstupov a ďalej na reštauračné a stravovacie služby. Ďalšou novelou zákona o DPH sa upravuje režim zníženej sadzby DPH aj od 1.4.2023 a vyššie uvedené služby boli doplnené do prílohy služieb so zníženou sadzbou dane natrvalo. Konkrétne ide o nasledovné služby:

- Preprava osôb visutými a pozemnými lanovkami, lyžiarskymi vlekmami (kód 49.39.20 CPA),
- Služby spojené s podávaním jedál a nápojov - len reštauračné a stravovacie služby (kód 56 CPA),
- Prevádzka športových zariadení - len

sprístupnenie krytých a nekrytých športových zariadení, ako napríklad štadiónov, arén, klzísk, plavární, športových ihrísk, golfových ihrísk, kolkární, tenisových kurtov a jazdiarní, na účely vykonávania športu (kód 93.11.10 CPA),

- Služby fitnesscentier – len vstupné do fitnesscentier (kód 93.13.10),
- Služby súvisiace s prevádzkou rekreačných parkov a pláží – len vstupné do umelých kúpalísk (kód 93.29.11 CPA).

Bližší popis športových zariadení a gastro služieb nájdete v Metodickom usmernení k uplatňovaniu zníženej sadzby dane v zmysle novely zákona o DPH účinnej od 1.4.2023 na určité služby v oblasti športu a gastrosektora z februára 2023.

Okrem vyššie uvedených služieb nájdeme v prílohe 7a aj ubytovacie služby.

» Nevymožiteľné pohľadávky od 1.1.2023

V zmysle § 25a ods. 2 písm. a) zákona č. 222/2004 Z.z. o dani z pridanej hodnoty (ďalej už iba „zákon o DPH“) základ dane pri dodaní tovaru a služby môže platiť, ktorý je z tohto dodania povinný platiť daň podľa § 69 ods. 1, znížiť, ak mu po vzniku daňovej povinnosti úplne alebo čiastočne nezaplátil dodanie tovaru alebo služby a jeho pohľadávky z tohto ods. 2.

S účinnosťou od 1.1.2023 sa podľa nového znenia § 25a ods. 2 písm. a) zákona o DPH **za nevymožiteľnú pohľadávku**, v rozsahu, v akom nebola zaplatená, **považuje aj taká pohľadávka, od splatnosti ktorej uplynulo 150 dní a zároveň je splnená ďalšia podmienka v závislosti na výške pohľadávky.** Keďže splatnosť záväzku je lehota určená zmluvnými stranami na splnenie peňažného záväzku dlžníka, dodávateľ v prípade uplatňovania ustanovenia § 25a zákona o DPH bude musieť vedieť relevantne preukázať lehotu splatnosti pohľadávky, vrátane jej dodatočných zmien (napríklad v uzatvorenej zmluve). Ak sa zmluvné strany dohodnú na dodatočnej úprave dĺžky lehoty splatnosti pohľadávky, dodávateľ musí zohľadniť upravenú dĺžku lehoty splatnosti pri oprave základu dane. Ak bol však medzi dodávateľom a odberateľom dohodnutý splátkový kalendár za poskytnutie služby alebo dodanie tovaru, pri splatnosti pohľadávky je nevyhnutné vychádzať z dohody zmluvných strán a príslušných ustanovení osobitných predpisov (napr. § 565 Občianskeho zákonníka).

Pohľadávky, ktoré vznikli v súvislosti s opakovaným alebo čiastkovým dodaním tovarov alebo služieb, sa považujú za samostatné pohľadávky, od ktorých sa osobitne odvíja dĺžka splatnosti a v prípade ich nezaplatenia aj vznik nároku na opravu základu dane podľa § 25a ods. 2 písm. a) zákona o DPH. Aby mohol byť uplatnený tento dôvod vzniku nevyhľadávky, moment uplynutia 150 dní od splatnosti musí nastať po 31.12.2022, ako to vyplýva z prechodného ustanovenia § 85 km ods. 2 zákona o DPH.

1. Pohľadávka nie je viac ako 1 000 € (vrátane dane) a dodávateľ vykonal akýkoľvek úkon, ktorý smeruje k získaniu úhrady pohľadávky

V prípade, ak je peňažná pohľadávka za dodanie tovaru alebo služby v tuzemsku 150 dní po lehote splatnosti a **je vo výške maximálne 1 000 € vrátane dane**, je považovaná v zmysle 1. bodu § 25a ods. 2 písm. a) za nevyhľadávku, za podmienky, že platiteľ dane **vie preukázať, že vykonal akýkoľvek úkon smerujúci k získaniu úhrady pohľadávky**. To znamená, že jedným z dôvodov vzniku nevyhľadávky je márne uplynutie lehoty **150 dní od splatnosti** pohľadávky za každé jednotlivé dodanie nepresahujúce hodnotu 1 000 € vrátane dane a zároveň platiteľ dane vie preukázať, že v rámci svojej bežnej obchodnej činnosti uskutočnil kroky, ktoré smerujú k získaniu úhrady pohľadávky (vrátane mimosúdnych úkonov), napr. upomienky, prípadne oznámenia zaslané odberateľovi, ktoré vyzývajú k úhrade splatnej pohľadávky.

2. Pohľadávka je viac ako 1 000 € (vrátane dane) a dodávateľ sa domáha zaplatenia pohľadávky žalobou na súde (s výnimkou rozhodcovského súdu)

Na účely zákona o DPH podľa 2. bodu § 25a ods. 2 písm. a) sa pohľadávka, z dodania tovaru alebo služby v tuzemsku, ktorá **je v hodnote viac ako 1 000 €**, stáva nevyhľadávku, **ak uplynulo 150 dní od lehoty splatnosti a dodávateľ sa domáha zaplatenia pohľadávky žalobou** na súde s výnimkou rozhodcovského súdu. Dodávateľ má teda možnosť v prípade, ak mu jeho odberateľ dobrovoľne nezaplatil splatnú pohľadávku, domáhať sa svojho práva žalobou na súde, pričom nie je povinný pred podaním žaloby vyzývať dlžníka na dobrovoľnú úhradu jeho dlhu. Svojho práva na zaplatenie pohľadávky na súde sa veriteľ môže domáhať buď v riadnom alebo v skrátanom súdnom konaní. Skrátaným súdnym konaním je konanie o platobnom rozkaze, v ktorom na základe skutočností tvrdených žalobcom

(veriteľom) v žalobe, o ktorých súd nemá pochybnosti a priložených písomných dôkazov, súd bez vyjadrenia žalovaného a bez nariadenia pojednávania, vydáva platobný rozkaz. V prípade vydania platobného rozkazu je dlžník povinný do 15 dní odo dňa doručenia platobného rozkazu zaplatiť pohľadávku alebo podať procesný obranný prostriedok, tzv. odpor. Po nadobudnutí právoplatnosti platobného rozkazu sa stáva platobný rozkaz exekučným titulom. Ak by bol platobný rozkaz zrušený, či už z dôvodu nedoručenia platobného rozkazu do vlastných rúk (neuplatňuje sa fikcia doručenia) alebo podania odporu, toto skrátané konanie sa automaticky pretransformuje na štandardné súdne konanie a súd nariadi pojednávanie. Počas konania nesmie dôjsť napríklad k späťvzatiu žaloby, zamietnutiu žaloby alebo k zastaveniu konania. Zákon z tohto dôvodu vzniku nevyhľadávky vyňal žalobu, ktorou sa dodávateľ domáha zaplatenia pohľadávky vyššej ako 1000 € v rozhodcovskom konaní, a to najmä z dôvodu, že rozhodcovské konanie je alternatívne riešenie sporov a rozhodcovský súd, napriek výsledku svojej činnosti v podobe rozhodcovského rozsudku, ktorý je exekučným titulom, je súkromnoprávny orgán a rozhodcovské konanie je súkromnoprávnym konaním. Je preto nezlučiteľné s povahou právneho štátu, aby boli súkromnoprávne orgány mocensky postavené plnohodnotne na roveň orgánom disponujúcim verejnou mocou.

3. Pohľadávka je viac ako 1 000 € (vrátane dane) a je vymáhaná v exekučnom konaní

Ak pohľadávka, **od splatnosti ktorej uplynulo 150 dní, je vo výške viac ako 1 000 € vrátane dane a je vymáhaná v exekučnom konaní** vedenom podľa zákona č. 233/1995 Zb. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (ďalej už iba „Exekučný poriadok“), stáva sa na účely uplatnenia opravy základu dane podľa § 25a zákona o DPH nevyhľadávku. Použité slovo pohľadávka je „vymáhaná“ znamená, že exekúcia musí prebiehať. Nepostačuje len začatie exekučného konania, nesmie dôjsť napríklad k zamietnutiu návrhu na vykonanie exekúcie podľa § 53 ods. 1 Exekučného poriadku alebo k zastaveniu exekúcie podľa § 61k Exekučného poriadku. Platiteľ dane môže opraviť základ dane podľa § 25a ods. 2 písm. a) zákona o DPH iba pri tej nevyhľadávke, ktorú uplatnil v exekučnom konaní, neuplatní sa žiadna koncentračná zásada, na základe ktorej by právny režim uplatnenej pohľadávky toho istého dodávateľa voči odberateľovi sledovali aj jeho iné pohľadávky voči nemu, pokiaľ nie sú uvedené na

jednom exekučnom titule.

» Vybrané zmeny v postupoch účtovania pre obce, vyššie územné celky a nimi zriadené rozpočtové a príspevkové organizácie

Od 1.1.2023 sa účtovníctvo obcí a vyšších územných celkov a ich rozpočtových a príspevkových organizácií upravuje samostatnými postupmi účtovania v zmysle opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky zo dňa 12.12.2022 č. MF/014454/2022-36 (ďalej už iba „postupy účtovania samospráv“). Nižšie uvádzame vybrané zmeny a spresnenia ustanovení postupov účtovania samospráv.

Jednou zo zmien je ustanovenie dňa uskutočnenia účtovného prípadu v nadväznosti na zákon o účtovníctve a je ním deň, v ktorom príde k **započítaniu pohľadávky, k prijatiu a odovzdaniu majetku do správy, k prevodu správy majetku, k úhrade úveru alebo pôžičky poskytnutím nového úveru alebo pôžičky** a k ďalším skutočnostiam vyplývajúcim z osobitných predpisov.

Ďalšou zmenou je povinnosť **k poslednému dňu kalendárneho štvrťroka** zaúčtovať tieto účtovné prípady:

- a) Majetok a záväzky znejúce na cudziu menu, okrem pohľadávok a záväzkov týkajúcich sa prijatých a poskytnutých preddavkov, sa prepočítajú na menu euro referenčným výmenným kurzom určeným a vyhláseným ECB alebo NBS, **ktorý je platný k poslednému dňu kalendárneho štvrťroka** a vzniknuté kurzové rozdiely sa podľa povahy rozdielu zaúčtujú na účet 563 – Kurzové straty alebo 663 – Kurzové zisky. **Vzniknuté kurzové rozdiely sa k prvému dňu nasledujúceho kalendárneho štvrťroka zaúčtujú opačným účtovným zápisom okrem kurzových rozdielov z finančných prostriedkov v banke, v pobočke**

zahraničnej banky a v Štátnej pokladnici.

- b) Tvorba opravných položiek k pohľadávkam a prehodnotenie výšky vytvorených opravných položiek k pohľadávkam podľa § 15 postupov účtovania samospráv.

Podľa vnútorného predpisu môže účtovná jednotka zostaviť priebežnú účtovnú závierku a zaúčtovať tvorbu a zúčtovanie opravných položiek, rezerv, časového rozlíšenia, prepočet majetku a záväzkov na cudziu menu a podobne. Následne prvý deň ďalšieho štvrťroka účtovná jednotka odúčtuje opačným zápisom účtovné prípady, ktoré boli účtované v rámci závierkových účtovných operácií, okrem kurzových rozdielov z finančných prostriedkov v banke a v Štátnej pokladnici a v pokladnici.

Z účtovného rozvrhu boli k 1.1.2023 vypustené účty **382 – Komplexné náklady budúcich období a 415 – Oceňovacie rozdiely z kapitálových účastí**, preto je nutné zostatky týchto účtov preúčtovať podľa § 80 postupov účtovania samospráv na účet 428 – Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov ako prvý účtovný prípad roku 2023. V účtovnej osnove od 1.1.2023 nenájde ani účty 57 – Mimoriadne náklady a 67 – Mimoriadne výnosy a rovnako ani účet 421 – Zákonný rezervný fond.

Náhrady nákladov, ktoré vznikli a boli zaúčtované v minulých účtovných obdobiach, sa zaúčtujú do výnosov bežného účtovného obdobia.

Refundácia nákladov, ktorá vznikla v priebehu účtovného obdobia, sa účtuje v prospech nákladov bežného účtovného obdobia. V prípade, že príde k refundácii nasledovné účtovné obdobie, refundácia sa účtuje do výnosov tohto účtovného obdobia v prospech účtu 648 – Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti.

Z rezerv by sme chceli upozorniť na rezervu na zamestnanecké požitky, medzi ktoré patrí aj rezerva na odstupné. Rezervu na zamestnanecké požitky sa účtuje ako dlhodobá rezerva ak ide o napr. o odchodné alebo jubilejné odmeny a ako krátkodobá rezerva ak ide o odstupné.

Účtovanie transferov je rozpracované v § 19 postupov účtovania samospráv. Ak je prijatý bežný transfer alebo kapitálový transfer iný ako v rámci konsolidovaného celku, u prijímateľa sa zaúčtuje bežný transfer do výnosov vo vecnej a časovej súvislosti s nákladmi hrazenými z tohto transferu a kapitálový transfer sa zúčtuje do výnosov vo vecnej a v časovej súvislosti s nákladmi majetku obstaraného z tohto kapitálového transferu.

V prípade, že **prostriedky z bežných transferov boli použité, ale nezaúčtované, preúčtujú sa tieto transfery na účet 384 – Výnosy budúcich období, ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka.**

Ak **prostriedky z transferov neboli použité**, ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, účtuje sa o týchto transferoch v prospech účtov:

- 357 – Ostatné zúčtovanie rozpočtu obce a vyššie územného celku pri prijatí transferov zo štátneho rozpočtu,
- 359 – Zúčtovanie transferov medzi subjektami verejnej správy,
- 371 – Zúčtovanie s Európskou úniou pri prijatí účelovo určených transferov priamo od Európskej únie,
- 372 – Transfery a ostatné zúčtovania so subjektami mimo verejnej správy,
- 384 – Výnosy budúcich období.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že ak nastane situácia, že účtovná jednotka obstará majetok z transferu iného ako od zriaďovateľa a prostriedky z transferu boli zaúčtované do výnosov vo vecnej a časovej súvislosti s nákladom, ale ku dňu ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, neboli použité finančné prostriedky z tohto transferu na úhradu záväzku v súvislosti s obstaraným majetkom (teda nebola zrealizovaná úhrada za obstaraný majetok), odúčtuje sa zaúčtovanie transferu do výnosov z účtov účtovej skupiny 69 a zaúčtujú sa na príslušný transferový účet (357,359,371,372).

Ďalej by sme chceli pripomenúť, že na **úcte 513 –**

Náklady na reprezentáciu sa účtuje aj hodnota vratných obalov podľa vnútorného predpisu účtovnej jednotky a na účte **548 – Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť sa účtuje aj poistné** (napr. havarijné poistenie, povinné zmluvné poistenie, poistenie zodpovednosti za škodu a iné). Toto poistenie sa do 31.12.2022 účtovalo na účte 568 – Ostatné finančné náklady.

KONTAKTY

V prípade akýchkoľvek otázok ohľadne záležitostí uvedených v tejto publikácii sa prosím spojte s jedným z nasledujúcich odborníkov z daňového alebo audítorského oddelenia:

Oddelenie daní:

- » Ing. Bašová Martina
basova@taxauditslovensko.sk
+421 915 572 729
- » Ing. Natália Pagáčová
pagacova@taxauditslovensko.sk
+421 905 921 312

Oddelenie auditu:

- » Ing. Schmidtová Silvia
manažér auditu - špecialista
schmidtova@taxauditslovensko.sk
+421 915 499 080
- » Ing. Demčáková Radka
demcakova@taxauditslovensko.sk
+421 905 641 572
- » Ing. Chrenková Erika
chrenkova@taxauditslovensko.sk
+421 915 702 330
- » Ing. Grigová Lucia
grigova@taxauditslovensko.sk
+421 907 750 336
- » Ing. Krajčovičová Ivona
krajcovicova@taxauditslovensko.sk
+ 421 905 775 425
- » Ing. Kudelášová Michaela
kudelasova@taxauditslovensko.sk
+421 907 716 228
- » Ing. Tomovič Ľubomír
tomovic@taxauditslovensko.sk
+421 915 702 616

TAX – AUDIT Slovensko, spol. s r. o.
Kapitulská 14, 917 01 Trnava
audítorská spoločnosť so štátnou licenciou SKAu č. 131
IČO: 36 219 835, DIČ: 2020162463, IČ DPH: SK 2020162463

 033/5349291, 0908 754 117
 taxaudit@slovanet.sk
 www.taxauditslovensko.sk

EKOPRAKTIK, spol. s r. o.
Kapitulská 14, 917 01 Trnava
audítorská spoločnosť so štátnou licenciou SKAu č. 51
IČO: 34 103 163, DIČ: 2020392781, IČ DPH: SK
2020392781

 033/5349241, 0908 754 117
 ekopraktik@nexta.sk

Ing. Viliam Kupec, PhD., MBA
Daňový poradca SKDP č. 52/92
Audítor SKAu č. 395

Ing. Ružena Straková, MBA
Daňový poradca SKDP č. 248/94
Audítor SKAu č. 797